

Vondsten van de Bolle duinslak *Cerņuella virgata* langs de snelweg A-7 in Noord-Holland en gaat deze soort zich langs deze weg ook verspreiden in Friesland?

Henk K. Mienis

Kibboets Netzer Sereni, IL-7039500 Israël
mienis@netzer.org.il

Finds of the Vineyard snail *Cerņuella virgata* along the Highway A-7 in North-Holland and will it disperse also along that road in Friesland?

The invasive Vineyard snail *Cerņuella virgata* is commonly encountered along Highway A-7 in the province North-Holland, the Netherlands. It does not occur on the stretch of that highway on the Afsluitdijk (Enclosure dike), which connects North-Holland with Friesland since 1932. Yet it is again encountered on the first kilometer of that important road in Friesland. A follow up survey is planned in the near future.

In de verspreiding van de Bolle duinslak *Cerņuella virgata* (Da Costa, 1778), Fam. Geomitridae, in Noord-Holland speelt de snelweg A-7 ongetwijfeld een belangrijke rol. Bijna overal wordt deze invasieve soort bij de tientallen viaducten onder de snelweg of bruggen over de snelweg vanaf Purmerend in het zuiden tot Den Oever in het noorden aangetroffen. Vooral aan de naar het zuiden gekeerde gedeelte van een viaduct of brug kan men daar de Bolle duinslak in grote aantallen waarnemen.

Fig. 1: De Bolle duinslak *Cerņuella virgata*
Foto: Henk Mienis

Zelf heb ik *Cerņuella virgata* tijdens mijn bezoeken aan Nederland op de volgende lokaliteiten langs de snelweg A-7 in Noord-Holland aangetroffen:

Van zuid naar noord:

Purmerend, viaduct Neckerweg [124.364/502.632], 17 september 2008 en 5 september 2016;

Beemster, afslag Edam, Brug N-244 [125.404/504.756], 1 oktober 2004, 27 september 2005 en 12 oktober 2007;

Beemster, viaduct Hobrederweg [126.2]507.45], 20 oktober 2007;

Beemster, viaduct Oosthuizerweg [126.8/509.3], 22 april 1994;

Oudendijk, viaduct over de Beemsteruitwatering [128.3/512.7], 19 april 1994;

Grosthuisen-Scharwoude, viaduct over trekvaart Alkmaar-Hoorn [129.2/515.8], 17 september 1991 (Mienis, 1992) en 22 april 1994;

Hoorn, viaduct Hulkerweg [129.4/516.0], 10 september 1991 (Mienis, 1992) en 22 april 1994;

Berkhout-Hoorn, viaduct spoorlijn Hoorn-Alkmaar [131.0/517.7], 19 september 1991 (Mienis, 1992) en 12 oktober 2005;

Berkhout-Hoorn, viaduct Berkhouterweg [130.8/517.4], 10 september 1991 (Mienis, 1992) en 22 april 1994;

Hoorn, parkeerstrook "de Koggen" [130.0/516.9], 22 april 1994;

Wognum, brug N241 [130.9/522.9], 3 mei 1994;

Abbekerk-Twisk, brug [130.6/526.0], 3 mei 1994;

Wieringermeerdijk [131.1/529.4], 10 oktober 1991 (Mienis, 1992) en 3 mei 1994;

Wieringermeer, Hoornse Brug over Westfriesevaart, 125.2/531.8], 10 oktober 1991 (Mienis, 1992) en 3 mei 1994;

Wieringermeer, Middenmeer, viaduct Middenmeer [129.5/535.4], 3 mei 1994;

Wieringermeer, Wieringerwerf, viaduct over Wester- en Oosterterpweg [130.3/539.5], 3 mei 1994;

Wieringermeer, brug ten noorden van Wieringerwerf, Schelpenbolweg-Oom Keesweg [130.4/542.3], 3 mei 1994;

Wieringen, viaduct N-99 [131.3/549.1], 7 mei 1994.

Merkwaardig is het feit dat ik de Bolle duinslak nog nooit op de eigenlijke Afsluitdijk heb aangetroffen (Mienis, 2007 & 2008). Dit zal voorlopig ook niet gebeuren vanwege de huidige werkzaamheden betreffende de versterking en verhoging van de noordzijde van de dijk.

De Grofgeribde grasslak *Candidula intersecta* (Poiret, 1801), Fam. Geomitridae, die vaak in Noord-Holland samen aangetroffen wordt met de Bolle duinslak op de A-7 werd wel aangetroffen in een perk beplant met duinroosjes bij een parkeerterrein aan de zuidkant van de snelweg bij Kornwerderzand (Mienis, 2008).

Wel bestaan er enkele vondsten van *Cernuella virgata* langs de snelweg A-7 aan het begin op het vasteland van Friesland in de omgeving van "Kop Afsluitdijk". De voet van de verhoogde snelweg in de omgeving van "Kop Afsluitdijk" is vrij vochtig. In een dergelijk gebied zoekt men tevergeefs naar de Bolle duinslak. Deze invasieve soort komt daar namelijk alleen hoog op het droge gedeelte van het talud voor.

Viaduct over A-31, zuid-west zijde [154.5/567.5], 9 oktober 2007 (Mienis, 2008), en 3 oktober 2019;

Viaduct over A-31, zuid-oost zijde tot aan viaduct over Viaduct[weg], zuid-west zijde [154.75/567.6], 3 oktober 2019;

Viaduct over Viaduct[weg] zuid-oost zijde [154.8/567.6], 3 oktober 2019;

Brug van afslag A-31 in zuidelijke richting over de A-7, zuid-west zijde [155.35/567.8], 3 oktober 2019.

Vanaf "Kop Afsluitdijk" verloopt de A-7 in Friesland eerst in oost-zuid-oostelijke richting naar Sneek en daarvandaan in meer zuid-oostelijke richting naar Joure en tenslotte in oostelijke richting via Heerenveen naar de grens met Duitsland.

Fig. 2: Bolle duinslak op de Snelweg A-7 in Noord-Holland en Friesland (rode stippen)

In de omgeving van Joure heb ik tot nog toe tevergeefs naar de Bolle duinslak gezocht op de A-7. Voor een komend bezoek aan Friesland heb ik een aanvullend onderzoek gepland van alle bruggen en viaducten in de snelweg A-7 tussen de "Kop Afsluitdijk" en Joure. Het is echter zeer de vraag of daar iets van terecht komt in de herfst van 2020.

Geraadpleegde bronnen

Mienis, H.K., 1969. *Cerņuella virgata* (Da Costa, 1778) in Nederland. *Basteria*, 33 (1-4): 31-49.

Mienis, H.K., 1992. *Cerņuella* en *Monacha* op het talud van de snelweg A-7 nabij Hoorn. *Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging*, 264: 939-942.

Mienis, H.K., 2007. Verslag van een onderzoek naar het voorkomen van landslakken op de Afsluitdijk uitgevoerd in 1989. *De Kreukel*, 43 (8): 115-124.

Mienis, H.K., 2008. Verslag van een onderzoek naar het voorkomen van landslakken op de Afsluitdijk, 2. Van het Friese achterland (Cornwerd-Zurich) tot Kornwerderzand. *De Kreukel*, 44 (1): 3-6.